

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри фінансів,
грошового обігу і кредиту

_____ д.е.н., проф. Крупка М.І.

«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 1.2.1.03 Платіжні системи і технології

Освітній ступінь другий (магістерський)

галузь знань 07 “Управління та адміністрування”

спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”

ОПП “Фінанси та інноваційно-інвестиційні технології”

факультет економічний

2023–2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни “Платіжні системи і технології” для студентів другого (магістерського) освітнього ступеня спеціальності “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок” освітньо-професійної програми “Фінанси та інноваційно-інвестиційні технології”

Розробник: Вишивана Богдана Михайлівна, доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту, к.е.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту

Протокол № 1 від «30» серпня 2023 року

Завідувач кафедри фінансів,
грошового обігу і кредиту,
д.е.н., професор

_____ Крупка М.І.
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 “Управління та адміністрування”	Нормативна	
	Спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”		
Модулів – 1	Освітня програма “Фінанси та інноваційно-інвестиційні технології”	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр:	
		2-й	1-й, 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 3 - самостійної роботи студента – 2,6	Освітній ступінь – магістр	Лекції	
		32 год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		42 год.	70 год.
		Вид контролю	
		іспит	курсова робота, іспит

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 114%

для заочної форми навчання – 28,6%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Платіжні системи і технології” є засвоєння теоретико-методологічних засад і організаційно-правового механізму функціонування платіжних систем та технологій проведення платежів.

Головними завданнями вивчення дисципліни “Платіжні системи і технології” є формування у студентів базових знань щодо структури платіжного ринку, правил проведення платіжних операцій, принципів функціонування платіжних систем, їх різновидів, можливих ризиків платіжних систем, методів управління ними, поняття інформаційної безпеки та створення системи захисту, специфіки побудови платіжної системи України. Набуття вмінь самостійно аналізувати тип платіжної системи держави, вирішувати питання, що стосуються платіжних операцій між суб'єктами господарювання, між банками та з участю фізичних осіб.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- суть, структуру та специфіку державного регулювання платіжного ринку;
- види і порядок виконання платіжних операцій;
- суть, значення, види, суб'єктів і правову основу діяльності платіжних систем;
- поняття, різновиди та методи управління ризиками платіжних систем;
- типи загроз та особливості реалізації політики безпеки платіжних систем;
- специфіку проведення міжбанківських платіжних операцій, різновиди систем дистанційного банківського обслуговування клієнтів, особливості емісії, еквайрингу та операцій із застосуванням електронних платіжних засобів в Україні, різновиди та специфіку роботи систем переказу коштів.

вміти:

- створювати, впроваджувати та вдосконалювати платіжні системи;
- розробляти та запроваджувати запобіжні заходи щодо потенційних кризових ситуацій у діяльності платіжних систем;
- аналізувати рівень фінансово-економічної безпеки платіжних систем;
- розробляти та впроваджувати заходи щодо мінімізації ризиків, покращення обслуговування користувачів платіжних систем;
- організовувати використання та вдосконалення систем дистанційного обслуговування клієнтів у банківських установах;
- оцінювати ефективність роботи внутрішньодержавних платіжних систем та організовувати міжбанківські платіжні операції;
- проводити платіжні операції через внутрішньодержавні та міжнародні платіжні системи.

Компетентності (загальні, фахові, спеціалізації)	Програмні результати навчання
ЗК 3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПРН 4. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.	ПРН 6. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
ФК 4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПРН 6. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
ФК 8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПРН 8. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.
ФКС 4. Здатність оцінювати тенденції, ризику та технології функціонування ринкових інститутів фінансової інфраструктури	ПРН 17. Обґрунтовувати закономірності функціонування ринкових інститутів фінансової інфраструктури у контексті забезпечення розвитку національної економіки

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна концепція платіжного ринку та платіжної системи

Тема 1. Платіжний ринок України

1. Поняття та структура платіжного ринку України.

Категорії учасників платіжного ринку. Суб'єкти платіжних операцій (користувачі, надавачі платіжних послуг). Надавачі обмежених платіжних послуг. Платіжні системи. Технологічні оператори.

2. Державне регулювання платіжного ринку України.

Мета державного регулювання платіжного ринку. Форми державного регулювання платіжного ринку.

Тема 2. Операції на платіжному ринку

1. Поняття, види і порядок виконання платіжних операцій.

Суб'єкти платіжних операцій. Платіжна інструкція та її реквізити. Ініціювання платіжної операції. Види платіжних операцій. Порядок виконання кредитового переказу коштів. Порядок виконання дебетового переказу коштів за згодою платника / без згоди платника. Платіжна інструкція на примусове списання (стягнення). Види рахунків для виконання платіжних операцій. Моніторинг і реконсиляція платіжних операцій.

2. Платіжні послуги.

Фінансові платіжні послуги. Нефінансові платіжні послуги. Послуги, що є допоміжними до платіжних. Обмежені платіжні послуги.

Тема 3. Загальні засади функціонування платіжних систем

1. Суть та елементи платіжної системи.

Нормативно-правове забезпечення функціонування платіжних систем. Операційні механізми проведення платежів. Технологічна інфраструктура. Платіжні інструменти. Захист інформації.

2. Якісні характеристики платіжної системи.

Ефективність. Оперативність. Економічність. Надійність. Безпека.
Безперервність діяльності. Зручність.

3. Організаційна структура платіжної системи.

Оператор платіжної системи. Розрахунковий банк. Технологічний оператор.
Учасники платіжної системи. Користувачі платіжної системи.

4. Класифікація платіжних систем.

За територією поширення, суб'єктивним складом, призначенням, об'єктами переказу, інструментами платежу, режимом розрахунків, термінами і масштабами розрахунків, механізмом організації розрахунків, категоріями важливості, значущістю, формою власності.

Тема 4. Функції банків та небанківських установ у платіжній системі

1. Центральний банк та його функції у платіжній системі.

Оператор платіжної системи. Надавач платіжних послуг. Користувач платіжних послуг. Гарант остаточних розрахунків. Оверсайт платіжної інфраструктури.
Регулятор платіжного ринку.

2. Роль банків у діяльності платіжної системи.

Надавач платіжних послуг платника / отримувача. Емітент. Еквайр.

3. Функції небанківських установ у платіжних системах.

Оператор платіжної системи. Технологічний оператор. Надавач / користувач платіжних послуг. Послуги технічного характеру.

Тема 5. Ризики та безпека платіжних систем

1. Поняття та різновиди ризиків платіжних систем.

Фінансові ризики платіжних систем: кредитний, ризик ліквідності, системний, моральний, ризик переукладення угоди, розрахунковий ризик, ризик втраченої вигоди. Нефінансові ризики платіжних систем: операційний, природний, правовий, людського фактора, політичний.

2. Управління ризиками та безпека платіжних систем.

Підходи до обмеження ризиків платіжних систем. Принципи, що застосовуються в процесі розробки та реалізації заходів боротьби з ризиками у

платіжних системах. Поняття інформаційної безпеки та етапи створення системи захисту. Типи загроз та реалізація політики безпеки платіжних систем.

Змістовий модуль 2. Види платіжних систем і технологій

Тема 6. Системи дистанційного банківського обслуговування

1. Поняття та різновиди систем ДБО.

Класифікація технологій ДБО. Традиційний банкінг. Віртуальний банкінг.

2. Телефонний банкінг.

Послуги контакт-центру банку. Штучний інтелект.

3. Система “клієнт-банк”.

Послуги та сервісні функції системи. Клієнтська частина системи. Банківська частина системи.

4. Інтернет банкінг.

Хмарні технології.

5. Мобільний банкінг.

Різновиди мобільного банкінгу. Мобільні застосунки.

Тема 7. Система електронних платежів (СЕП) НБУ

1. Поняття та структура СЕП НБУ.

Оператор СЕП. ЦОСЕП. Розрахунковий банк. Учасники.

2. Міжбанківські платіжні операції у СЕП НБУ.

Фінансові повідомлення. Технічні повідомлення. Ініціювання та виконання а) кредитового переказу, б) повернення коштів, в) дебетового переказу без згоди платника, г) дебетового переказу за дорученням (згодою) платника.

3. Моделі обслуговування консолідованого коррахунку в СЕП НБУ.

Модель “3” (з опосередкованою участю філій). Внутрішньобанківська міжфілійна система та вимоги до її роботи. Модель “4” (з безпосередньою участю філій).

4. Тенденції та перспективні напрями розвитку СЕП.

Миттєві платежі. Відкритий банкінг.

Тема 8. Системи масових платежів

1. Поняття та види систем масових платежів.

Карткові платіжні системи. Системи переказу коштів. Системи та сервіси онлайн платежів. Суб'єкти платіжних операцій.

2. Емісія платіжних інструментів.

Види та реквізити платіжних інструментів. Договір про надання користувачу платіжного інструмента у власність або в користування.

3. Еквайринг платіжних інструментів.

Предмет еквайрингу. Платіжний пристрій. Договір між еквайром та емітентом. Комісійна винагорода. Платіжний застосунок.

4. Документообіг за операціями з використанням платіжних інструментів.

Реквізити документів за операціями з використанням платіжних інструментів.

Тема 9. Національна платіжна система “Український платіжний простір”

1. Поняття та принципи діяльності НПС “ПРОСТІР”.

2. Організаційна структура НПС “Простір”.

Оператор. Маршрутизатор. Розрахунковий банк. Учасники. Технологічні оператори. Користувачі. Торговці.

3. Електронні платіжні засоби НПС “ПРОСТІР”.

Види електронних платіжних засобів. Карткові продукти “НПС “Простір”.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	інд	ср		л	п	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Змістовий модуль 1. Загальна концепція платіжного ринку та платіжної системи</i>										
Тема 1. Платіжний ринок України	11	4	2		5	10	2	1		7
Тема 2. Операції на платіжному ринку	11	4	2		5	10	2	1		7
Тема 3. Загальні засади функціонування платіжних систем	11	4	2		5	11	2	1		8
Тема 4. Функції банків та небанківських установ у платіжній системі	7	2	1		4	9,5	1	0,5		8
Тема 5. Ризики та безпека платіжних систем	11	4	2		5	9,5	1	0,5		8
Разом. Змістовий модуль 1.	51	18	9		24	50	8	4		38
<i>Змістовий модуль 2. Види платіжних систем і технологій</i>										
Тема 6. Системи дистанційного банківського обслуговування	7	2	1		4	9,5	1	0,5		8
Тема 7. Система електронних платежів (СЕП) НБУ	11	4	2		5	10,5	2	0,5		8
Тема 8. Системи масових платежів	11	4	2		5	10,5	2	0,5		8
Тема 9. НПС “Український платіжний простір”	10	4	2		4	9,5	1	0,5		8
Разом. Змістовий модуль 2.	39	14	7		18	40	6	2		32
Усього годин	90	32	16		42	90	14	6		70

Тематика лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Платіжний ринок України <u>Лекція 1.</u> 1. Поняття та структура платіжного ринку України	2
2	Тема 1. Платіжний ринок України <u>Лекція 2.</u> 2. Державне регулювання платіжного ринку України	2
3	Тема 2. Операції на платіжному ринку <u>Лекція 3.</u> 1. Поняття, види і порядок виконання платіжних операцій	2
4	Тема 2. Операції на платіжному ринку <u>Лекція 4.</u> 2. Платіжні послуги	2
5	Тема 3. Загальні засади функціонування платіжних систем <u>Лекція 5.</u> 1. Суть та елементи платіжної системи 2. Якісні характеристики платіжних систем	2
6	Тема 3. Загальні засади функціонування платіжних систем <u>Лекція 6.</u> 3. Організаційна структура платіжної системи 4. Класифікація платіжних систем	2
7	Тема 4. Функції банків та небанківських установ у платіжній системі <u>Лекція 7.</u> 1. Центральний банк та його функції у платіжній системі 2. Роль банків у діяльності платіжної системи 3. Функції небанківських установ у платіжних системах	2
8	Тема 5. Ризики та безпека платіжних систем <u>Лекція 8.</u> 1. Поняття та різновиди ризиків платіжних систем	2
9	Тема 5. Ризики та безпека платіжних систем <u>Лекція 9.</u> 2. Управління ризиками та безпека платіжних систем	2
10	Тема 6. Системи дистанційного банківського обслуговування <u>Лекція 10.</u> 1. Поняття та різновиди систем ДБО 2. Телефонний банкінг 3. Система “клієнт-банк” 4. Інтернет банкінг 5. Мобільний банкінг	2
11	Тема 7. Система електронних платежів (СЕП) НБУ <u>Лекція 11.</u> 1. Поняття та структура СЕП НБУ 2. Міжбанківські платіжні операції у СЕП НБУ	2
12	Тема 7. Система електронних платежів (СЕП) НБУ <u>Лекція 12.</u> 3. Моделі обслуговування консолідованого коррахунку в СЕП НБУ 4. Тенденції та перспективні напрями розвитку СЕП	2
13	Тема 8. Системи масових платежів <u>Лекція 13.</u> 1. Поняття та види систем масових платежів	2

	2. Емісія платіжних інструментів	
14	Тема 8. Системи масових платежів <u>Лекція 14.</u> 3. Еквайринг платіжних інструментів 4. Документообіг за операціями з використанням платіжних інструментів	2
15	Тема 9. НПС “Український платіжний простір” <u>Лекція 15.</u> 1.Поняття та принципи діяльності НПС “Український платіжний простір” 2.Організаційна структура НПС “Український платіжний простір”	2
16	Тема 9. НПС “Український платіжний простір” <u>Лекція 16.</u> 3.Електронні платіжні засоби НПС “Український платіжний простір”	2
	Разом	32

5. Теми практичних (семінарських) занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Платіжний ринок України 1. Поняття та структура платіжного ринку України 2. Державне регулювання платіжного ринку України	2
Тема 2. Операції на платіжному ринку 1. Поняття, види і порядок виконання платіжних операцій 2. Платіжні послуги	2
Тема 3. Загальні засади функціонування платіжних систем 1. Суть та елементи платіжної системи 2. Якісні характеристики платіжних систем 3. Організаційна структура платіжної системи 4. Класифікація платіжних систем	2
Тема 4. Функції банків та небанківських установ у платіжній системі 1. Центральний банк та його функції у платіжній системі 2. Роль банків у діяльності платіжної системи 3. Функції небанківських установ у платіжних системах	1
Тема 5. Ризики та безпека платіжних систем 1. Поняття та різновиди ризиків платіжних систем 2. Управління ризиками та безпека платіжних систем	2
Тема 6. Системи дистанційного банківського обслуговування 1. Поняття та різновиди систем ДБО 2. Телефонний банкінг 3. Система “клієнт-банк” 4. Інтернет банкінг 5. Мобільний банкінг	1
Тема 7. Система електронних платежів (СЕП) НБУ 1. Поняття та структура СЕП НБУ 2. Міжбанківські платіжні операції у СЕП НБУ 3. Моделі обслуговування консолідованого коррахунку в СЕП НБУ 4. Тенденції та перспективні напрями розвитку СЕП	2
Тема 8. Системи масових платежів 1. Поняття та види систем масових платежів 2. Емісія платіжних інструментів 3. Еквайринг платіжних інструментів 4. Документообіг за операціями з використанням платіжних інструментів	2
Тема 9. НПС “Український платіжний простір” 1. Поняття та принципи діяльності НПС “Український платіжний простір” 2. Організаційна структура НПС “Український платіжний простір” 3. Електронні платіжні засоби НПС “Український платіжний простір”	2
Разом	16

6. Самостійна робота*

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, придбання необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових занять. Під час такої роботи використовують навчальну, спеціальну літературу, а також тексти лекцій. Специфічною формою навчальної самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді виконання презентацій, тестів, аналізу платіжних систем.

Теоретична частина самостійної роботи студента передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді презентації відповідно до запропонованої тематики, а також самостійне опрацювання запропонованих питань до кожної теми дисципліни “Платіжні системи і технології”. Практична частина самостійної роботи передбачає виконання тестів та аналіз платіжної системи за вибором із запропонованого переліку.

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Платіжний ринок України 1. Поняття та структура платіжного ринку України 2. Державне регулювання платіжного ринку України	5
Тема 2. Операції на платіжному ринку 1. Поняття, види і порядок виконання платіжних операцій 2. Платіжні послуги	5
Тема 3. Загальні засади функціонування платіжних систем 1. Суть та елементи платіжної системи 2. Якісні характеристики платіжних систем 3. Організаційна структура платіжної системи 4. Класифікація платіжних систем	5
Тема 4. Функції банків та небанківських установ у платіжній системі 1. Центральний банк та його функції у платіжній системі 2. Роль банків у діяльності платіжної системи 3. Функції небанківських установ у платіжних системах	4
Тема 5. Ризики та безпека платіжних систем 1. Поняття та різновиди ризиків платіжних систем 2. Управління ризиками та безпека платіжних систем	5
Тема 6. Системи дистанційного банківського обслуговування 1. Поняття та різновиди систем ДБО 2. Телефонний банкінг 3. Система “клієнт-банк” 4. Інтернет банкінг 5. Мобільний банкінг	4
Тема 7. Система електронних платежів (СЕП) НБУ 1. Поняття та структура СЕП НБУ 2. Міжбанківські платіжні операції у СЕП НБУ 3. Моделі обслуговування консолідованого коррахунку в СЕП НБУ 4. Тенденції та перспективні напрями розвитку СЕП	5

Тема 8. Системи масових платежів 1.Поняття та види систем масових платежів 2.Емісія платіжних інструментів 3.Еквайринг платіжних інструментів 4.Документообіг за операціями з використанням платіжних інструментів	5
Тема 9. НПС “Український платіжний простір” 1.Поняття та принципи діяльності НПС “Український платіжний простір” 2.Організаційна структура НПС “Український платіжний простір” 3.Електронні платіжні засоби НПС “Український платіжний простір”	4
Разом	42

Студенти заочної форми навчання виконують і захищають курсову роботу, яка є найважливішою формою їх самостійної роботи.

Метою курсової роботи є розширити і закріпити теоретичні знання одержані студентами під час вивчення дисципліни “Платіжні системи і технології”. При виконанні курсової роботи студенти повинні самостійно опрацювати необхідний практичний матеріал, літературні джерела, Закони України та інші нормативні акти. У процесі виконання курсової роботи студенти використовують Методичні вказівки до виконання, оформлення та захисту курсових робіт для студентів другого (магістерського) освітнього ступеня спеціальності “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок” освітньо-професійної програми “Фінанси та інноваційно-інвестиційні технології”.

Тематика курсових робіт

- 1.Розвиток платіжної інфраструктури в Україні
- 2.Вплив цифровізації на розвиток платіжних послуг в Україні
- 3.ФінТех інновації у банківському секторі України
- 4.Захист інформації та безпека застосування платіжних інструментів у системі безготівкових розрахунків
- 5.Цифрові валюти центральних банків: світова практика та майбутнє в Україні
- 6.Безготівкова економіка в Україні: тенденції та перспективи
- 7.Електронні гроші як інноваційний засіб платежу
- 8.Платіжні картки в системі безготівкових розрахунків України
- 9.Ризики та безпека безготівкових розрахунків в Україні
- 10.Новітні платіжні технології у розвитку сфери банківських послуг України

11. Перспективи розвитку ринку дистанційного банківського обслуговування в Україні
12. Роль НБУ в організації діяльності платіжних систем
13. Розвиток платіжних систем в економіці України
14. Нагляд (оверсайт) за платіжними системами в Україні
15. Становлення та розвиток платіжного ринку в Україні
16. Розвиток платіжно-розрахункових відносин у глобальному економічному просторі
17. Державні платіжні системи в економіці України
18. СЕП НБУ: тенденції та перспективи розвитку
19. Розвиток карткових платіжних систем в Україні
20. Системи переказу коштів: світовий досвід і практика в Україні

7. Індивідуальні завдання

Тематика презентацій

1. Значення платіжної системи у розвитку економіки держави.
2. Становлення платіжних систем в Україні.
3. Інституційне та правове забезпечення функціонування платіжних систем в Україні.
4. Банківські автомати (банкомати): історія створення та перспективи розвитку.
5. Електронні платіжні термінали для роздрібної торгівлі: характеристика та порядок проведення розрахунків.
6. Банківські платіжні картки: історія виникнення і механізм розрахунків.
7. Фінансові ризики платіжних систем і методи їх диверсифікації.
8. Нефінансові ризики платіжних систем і шляхи їх уникнення.
9. Ризики карткових платіжних систем.
10. Ризики систем переказу коштів.
11. Управління ризиками платіжних систем у ринковій економіці.
12. Поняття та вимоги до системи захисту інформації.
13. Захист інформації в СЕП НБУ.
14. Відповідальність суб'єктів переказу за забезпечення захисту інформації та принципи реалізації політики безпеки
15. Криптографічний захист інформації у платіжних системах.
16. Етапи становлення та напрямки розвитку Системи електронних платежів Національного банку України.
17. Моделі обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку банку в СЕП.
18. Електронний підпис: суть, функціональні можливості та особливості використання.

19. Структура та концепція функціонування системи автоматизації внутрішньобанківської діяльності.
20. Історія виникнення систем віддаленого користування рахунками.
21. Технології дистанційного банківського обслуговування: вітчизняні реалії та перспективи.
22. Мобільний банкінг: поняття, різновиди, послуги.
23. Мобільний банкінг в Україні: тенденції та перспективи.
24. Розвиток системи інтернет-банкінгу в Україні.
25. Платіжні картки НПС «ПРОСТІР» і операції з їх застосуванням.
26. Місце і роль НПС «ПРОСТІР» на картковому ринку України.
27. Електронна комерція з використанням засобів Internet.
28. Створення, розвиток та діяльність в Україні міжнародних карткових платіжних систем.
29. Міжнародні платіжні системи переказу коштів Western Union і MoneyGram та перспективи її діяльності в Україні.
30. Порівняльна характеристика міжнародних систем переказу коштів.
31. Порівняльна характеристика міжнародних карткових платіжних систем.
32. NFC технології
33. QR технології
34. Блокчейн технології
35. Біометричні технології
36. EMV технології
37. Хмарні технології

Перелік платіжних систем для аналізу

1. RIA
2. Western Union
3. City24
4. Фінансовий світ
5. NovaPay
6. Visa
7. MasterCard
8. Система електронних платежів (СЕП) НБУ
9. MEEST
10. Національна платіжна система "Український платіжний простір"
11. PrivatMoney
12. Welsend
13. American Express
14. PaySystems
15. Moneycom

8. Методи навчання

Основними методами навчання, що використовують в процесі викладання навчальної дисципліни “Платіжні системи і технології” є такі:

- метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (лекції, ілюстрації, презентації);
- метод практичного засвоєння курсу за допомогою вирішення тестових завдань, аналізу проблемних ситуацій з метою набування умінь і практичних навичок (практичні (семінарські) заняття);
- метод модульного контролю з періодичним складанням модулів за тематикою лекційних та практичних занять;
- метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді складання тестів, виконання презентацій на підставі самостійно опрацьованої базової літератури та додаткових джерел інформації (в т.ч. законодавчих актів) з метою конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота);
- методи усного та письмового контролю (практичні заняття та самостійна робота).

9. Методи контролю

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни “Платіжні системи і технології” здійснюється на основі підсумкового контролю знань на іспиті.

З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь студента з дисципліни використовують такі засоби оцінювання:

- для поточного контролю – усне та письмове опитування, проведення тестування;
- для проміжного контролю – проведення модульних завдань у вигляді тестів;
- для підсумкового контролю – проведення планового іспиту (тестові та описові завдання).

Об'єктами поточного контролю знань студентів з дисципліни “Платіжні системи і технології” є:

- 1) систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- 2) виконання модульних (контрольних) завдань;
- 3) виконання самостійних (індивідуальних) завдань;

При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховують

- рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях;
- активність при обговоренні дискусійних питань;
- результати виконання практичних робіт, завдань поточного контролю тощо.

Оцінюючи виконання модульних (контрольних) завдань враховують загальний рівень теоретичних знань та практичні навички, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модуля.

Під час оцінки виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) враховують ступінь опрацювання та засвоєння теми в цілому чи окремих питань, якість підготовки презентацій, складання тестів тощо.

Періодичний модульний контроль проводиться у формі тестів.

Підсумковий контроль (іспит) проводять із використанням тестів.

Порядок вивчення та оцінювання дисципліни доводиться до відома студентів протягом семестру.

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання досягнення результатів навчання
ПРН 4. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	Лекції, практичні (семінарські) заняття, консультації, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань	Поточне оцінювання: усне та письмове опитування, тестове опитування, оцінка самостійної роботи, оцінка індивідуальних завдань. Підсумковий контроль: курсова робота, екзамен
ПРН 6. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.	Лекції, практичні (семінарські) заняття, консультації, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань	Поточне оцінювання: усне та письмове опитування, тестове опитування, оцінка самостійної роботи, оцінка індивідуальних завдань. Підсумковий контроль: курсова робота, екзамен
ПРН 8. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.	Лекції, практичні (семінарські) заняття, консультації, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань	Поточне оцінювання: усне та письмове опитування, тестове опитування, оцінка самостійної роботи, оцінка індивідуальних завдань. Підсумковий контроль: курсова робота, екзамен
ПРН 17. Обґрунтовувати закономірності функціонування ринкових інститутів фінансової інфраструктури у контексті забезпечення розвитку національної економіки	Лекції, практичні (семінарські) заняття, консультації, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань	Поточне оцінювання: усне та письмове опитування, тестове опитування, оцінка самостійної роботи, оцінка індивідуальних завдань. Підсумковий контроль: курсова робота, екзамен

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Курсова робота

Вступ	Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Висновки	Логіка викладу	Оформлення	Захист	Сума
10	15	15	15	5	5	10	25	100

Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота									Іспит	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	50	100
6	6	6	5	5	5	6	5	6		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	За національною шкалою Екзаменаційна оцінка
90-100	A	Відмінно	Відмінно
81-89	B	Добре	Добре
71-80	C		
61-70	D	Задовільно	Задовільно
51-60	E		
21-50	FX	Незадовільно	Незадовільно
0-20	F		

Успішність навчання студентів оцінюють за чотирибальною шкалою:

- **“Відмінно”** – студент знає суть та структуру платіжного ринку України, особливості його державного регулювання, проведення платіжних операцій, теоретичні основи та практичні аспекти функціонування платіжних систем, платіжних інструментів, особливості діяльності, функції та операції центрального, комерційних банків і спеціалізованих посередників у платіжній системі, механізм діяльності міжбанківських та систем масових платежів в Україні й за кордоном, різновиди та методи управління ризиками платіжних систем, типи загроз та особливості реалізації політики безпеки платіжних систем; вміє розробляти та впроваджувати заходи щодо підвищення якості платіжних інструментів для проведення платіжних операцій, проводити платіжні операції через внутрішньодержавні та міжнародні платіжні системи, розробляти та запроваджувати запобіжні заходи щодо потенційних кризових ситуацій у діяльності платіжних систем, аналізувати рівень фінансово-економічної безпеки платіжних систем,

розробляти та впроваджувати заходи щодо мінімізації ризиків, покращення обслуговування фізичних і юридичних осіб – користувачів внутрішньодержавних та міжнародних платіжних систем.

Із загального обсягу студент правильно виконує 90-100 % завдань.

- **“Добре”** – студент знає суть та структуру платіжного ринку України, особливості його державного регулювання, проведення платіжних операцій, теоретичні основи та практичні аспекти функціонування платіжних систем, платіжних інструментів, особливості діяльності, функції та операції центрального, комерційних банків і спеціалізованих посередників у платіжній системі, механізм діяльності міжбанківських і систем масових платежів в Україні, різновиди та методи управління ризиками платіжних систем, типи загроз та особливості реалізації політики безпеки платіжних систем; вміє оцінювати якість платіжних інструментів для проведення платіжних операцій, проводити платіжні операції через внутрішньодержавні та міжнародні платіжні системи, розробляти та запроваджувати запобіжні заходи щодо потенційних кризових ситуацій у діяльності платіжних систем, аналізувати рівень фінансово-економічної безпеки платіжних систем, застосовувати заходи щодо мінімізації ризиків, покращення обслуговування фізичних і юридичних осіб – користувачів платіжних систем.

Із загального обсягу студент правильно виконує 71-90 % завдань.

- **“Задовільно”** – студент знає теоретичні основи та практичні аспекти функціонування платіжних систем, платіжних інструментів, особливості діяльності центрального, комерційних банків і спеціалізованих посередників у платіжній системі, механізм функціонування міжбанківських, внутрішньобанківських і систем масових платежів в Україні, різновиди та методи управління ризиками платіжних систем, типи загроз та особливості реалізації політики безпеки платіжних систем; вміє використовувати платіжні інструменти для проведення платіжних операцій, проводити платіжні операції через внутрішньодержавні та міжнародні платіжні системи, аналізувати рівень фінансово-економічної безпеки платіжних систем.

Студент спроможний розв’язати прості завдання. Із загального обсягу студент правильно виконав 51-70 % завдань.

“Незадовільно”

- **«Незадовільно»(FX, F)** – студент не знає особливостей діяльності центрального, комерційних банків і спеціалізованих посередників у платіжній системі, механізму функціонування міжбанківських та систем масових платежів в Україні, різновидів та методів управління ризиками платіжних систем; не вміє проводити платіжні операції через внутрішньодержавні та міжнародні платіжні системи, аналізувати рівень фінансово-економічної безпеки платіжних систем.

Із загального обсягу студент правильно виконав не більше 50 % завдань.

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни “Платіжні системи і технології” складається з:

- Конспекту лекцій на паперовому та електронному носіях.
- Методичних вказівок та завдань для проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни “Платіжні системи і технології” для студентів спеціальності “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок” освітньо-професійної програми “Фінанси та інноваційно-інвестиційні технології”.
- Методичних вказівок до виконання, оформлення та захисту курсових робіт для студентів другого (магістерського) освітнього ступеня спеціальності “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок” освітньо-професійної програми “Фінанси та інноваційно-інвестиційні технології”.

12. Рекомендована література

базова

1. Закон України “Про платіжні послуги” від 30.06.2021 р. № 1591-IX зі змінами
2. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999 р. № 679-XIV зі змінами
3. Банківська система: підручник / [М.Крупка, Є.Андрушак, Н.Пайтра та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. М.Крупки. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.
4. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник / М.І. Крупка, Є.М. Андрушак, Н.Г. Пайтра та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 526 с.
5. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Сталий розвиток інновацій, кешлес та фінграмотність. Національний банк України. Липень 2020. 49 с.

допоміжна

6. Закон України “Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги” від 05.10.2017 р. №2155-VIII зі змінами

7. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.2003 р. № 851-IV зі змінами
8. Запрацювало нове покоління СЕП – на базі стандарту ISO 20022 в цілодобовому режимі. Квітень 2023. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zapratsyuvvalo-nove-pokolinnya-sep--na-bazi-standartu-iso-20022-v-tsilodobovomu-rejimi>
9. Звіт з оверсайту інфраструктури фінансового ринку 2022 р. НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Report_oversight_2022.pdf?v=6
10. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг : затв. постановою Правління НБУ 29.07.2022 р. № 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text> (дата звернення 12.12.2023).
11. Інструкція про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті : затв. постановою Правління НБУ 03.03.2023 р. № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016500-23#Text>
12. Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків : затв. Постановою Правління НБУ 29.07.2022 р. № 162. Дата оновлення 29.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#top>
13. Інформаційна кампанія з протидії платіжному шахрайству. НБУ. URL: <https://promo.bank.gov.ua/stopfraud/>
14. Положення про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними : затв. постановою Правління НБУ 29.09.2022 р. № 210. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0210500-22#n2>
15. Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів : затв. Постановою Правління НБУ 29.07.2022 р. № 164. Дата оновлення 14.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0164500-22#top>
16. Положення про порядок здійснення оверсайту платіжної інфраструктури в Україні : затв. Постановою Правління НБУ 24.08.2022 р. № 187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0187500-22#Text>

17. Положення про реєстрацію платіжних систем, учасників платіжних систем та технологічних операторів платіжних послуг : затв. Постановою Правління НБУ 26.09.2022 р. № 208. Дата оновлення 09.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0208500-22#Text>
18. Про е-гривню – цифрові гроші Національного банку. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvnia>
19. Проект концепції системи миттєвих платежів. Київ. 2021. НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Draft_concept_instant_payment_system.pdf?v=6
20. Правила Системи електронних платежів Національного банку України, затв. Рішенням Ради Платіжної організації СЕП НБУ, протокол від 13.07.2017 р. № 1 зі змінами
21. Правила Національної платіжної системи “Український платіжний простір”, затв. Рішенням Ради Платіжної організації НПС “Український платіжний простір”, протокол від 07.06.2013 № 213/2013 зі змінами
22. Методичні рекомендації з управління ризиками в платіжних системах. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Guidelines_risk_management_ps.pdf?v=4
23. Payment aspects of financial inclusion in the fintech era. Committee on Payments and Market Infrastructures. World Bank Group. April 2020. 74 p. URL: <https://www.bis.org/cpmi/publ/d191.pdf>

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України (розділ “Законодавство”). – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>